

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
E-mail: lth@sim.dk og familieret@sim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325659
TRIH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/01194-2

28. MAJ 2020

HØRING OVER UDKAST TIL ÆNDRING AF ADMINISTRATIVE FORSKRIFTER SOM FØLGE AF LOV OM ÆNDRING AF FORÆLDREANSVARSLØVEN, LOV OM FAMILIERETSHUSET, LOV OM ÆGTESKABS INDGÅELSE OG OPLØSNING OF FORSKELLIGE ANDRE LOVE

Social- og Indenrigsministeriet har ved e-mail af 29. april 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til ændring af administrative forskrifter som følge af lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Der henvises til ministeriets sagsnummer: 2019-4803.

Instituttet har bemærkninger til vejledning om frigivelse af børn til national adoption (bilag J) og vejledning om separation og skilsmisse (bilag L).

1. KORT OM UDKASTETS INDHOLD

Social- og Indenrigsministeriet foreslår at ændre en række administrative forskrifter på baggrund af lovforslag om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love som fremsat den 29. april 2020.

Instituttet har for at nuancere retningslinjerne nogle konkrete forslag til tilføjelser til vejledning om frigivelse af børn til national adoption (bilag J) i forhold til tvangsadoption, når forældrene er uden forældreevne, og vejledning om separation og skilsmisse (bilag L) i forhold til spørgsmålet om mægling ved en præst i forbindelse med ægteskabets afslutning.

2. MENNESKERETTEN

2.1. FN'S KONVENTION OM BARNETS RETTIGHEDER

FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) indeholder en række rettigheder for børn og unge under 18 år, herunder hensynet til barnets tarv.

Hensynet til barnets tarv er et centralt begreb i Børnekonventionen. Barnets tarv indebærer blandt andet, at staten sikrer sig, at barnet får den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dennes trivsel under hensyntagen til de rettigheder og pligter, der gælder for barnets forældre, værge eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, jf. Børnekonventionens artikel 3, stk. 2.

2.2. DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION

Tvangsadoption kan udgøre et indgreb efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, der b.la. beskytter retten til respekt for familieliv.¹ Et indgreb heri skal have hjemmel i lov, forfølge et legitimt formål og være proportionalt.

3. INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

3.1. VEJLEDNING OM FRIGIVELSE AF BØRN TIL NATIONAL ADOPTION

I udkastet til vejledning om frigivelse af børn til national adoption (bilag J) er der indført et afsnit om forholdet til Børnekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med begrænset henvisning til relevant praksis (afsnit 10).

Det fremgår imidlertid ikke af udkastet til vejledningen, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol betragter fjernelsen af et barn fra dets forældre umiddelbart efter fødslen som en 'extremely harsh measure', som fordrer 'extraordinarily compelling reasons'.²

Det er efter instituttets opfattelse væsentligt, at det fremgår af vejledningen, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har vurderet, at fjernelse af børn i umiddelbar forlængelse af fødslen er meget indgribende og forudsætter, at der skal foreligge særligt tungtvejende grunde til at fjerne barnet.

---

¹ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Strand Lobben mod Norge, sagsnummer: 37283/13, dom af 10. september 2019.

² Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, K og T mod Finland, sagsnummer: 25702/94, dom af 12. juli 2001, præmis 168.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i vejledning om frigivelse af børn til national adoption tilføjes, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har vurderet, at der skal foreligge særligt tungtvejende grunde for at fjerne et barn i umiddelbar forlængelse af fødslen.

3.2. VEJLEDNING OM SEPARATION OG SKILSMISSE

I udkastet til vejledning om separation og skilsmisse (bilag L) er det beskrevet, at ægtefæller i forbindelse med separation eller skilsmisse kan anmode om mægling hos en præst efter § 40 i ægteskabsloven (afsnit 9).

Samtidig er det beskrevet i udkastet at foretages der mægling ved en præst, udsættes sagen, indtil mæglingen er gennemført.

Instituttet vurderer, at henvisningen til mægling hos en præst ved skilsmisse/separation bør præciseres.

Der er i nugældende ægteskabslov fra 1968 taget højde for trossamfund uden for folkekirken.

I ægteskabslovens § 17, stk. 2, fremgår det således, at ”kirkelig vielse uden for folkekirken foretages af de præster, som er bemyndiget hertil efter kapitel 5 i lov om trossamfund uden for folkekirken”. I Kapitel 5 i lov om trossamfund uden for folkekirken fremgår det, at en myndig person kan forrette vielser efter ansøgning fra et anerkendt trossamfund med henvisning til ægteskabsloven, hvis kirkeministeren tillader dette. Der henvises herved ikke til præster, men i stedet til ’vielsesforretter’, som er et begreb, der bruges i officielle sammenhænge, og som er et udtryk for en bredere religiøs forståelse end blot den kristne.³

Præst som beskrevet i ægteskabsloven dækker således også over vielsesforrettere, der ikke kun har en forbindelse til folkekirken, men derimod til øvrige anerkendte trossamfund i Danmark.

Det antages, at ikke-kristne par såvel som kristne par kan have et ønske om religiøs mægling ved separation/skilsmisse. Ikke-kristne par er i nogle tilfælde blevet viet af en vielsesforretter, som ikke har baggrund i folkekirken efter ægteskabsloven § 17, stk. 2. Som vejledningen er beskrevet i udkastet, kan man forledes til at tro, at der ikke er mulighed for at anmode om mægling af andre end præster i kristen forstand, hvorfor det er instituttets opfattelse, at det i højere grad bør præciseres i vejledningen, hvad præster dækker over som begreb.

---

³ Vejledning vedrørende ansøgning om vielsesbemyndigelse og indhentelse af børneattest, tilgængelig på:

<https://www.km.dk/fileadmin/share/Trossamfund/Vejledning.pdf>

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i vejledning om skilsmisse og separation tydeliggøres, at præster som begreb også dækker over vielsesforrettere, som ikke er præster i kristen forstand, og som det også er muligt at ansøge om mægling hos, og at samme justering foretages i forhold til at sagen udsættes.

Instituttet bemærker afslutningsvist, at de forskellige udkast er sendt i høring til én gruppe af berørte præster, nemlig præster og provster inden for folkekirken, gennem Danmarks Provsteforening og Den Danske Præsteforening. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis forslagene tillige kommer i høring hos præster/viellesforrettere uden for folkekirken, for hvem forslagene har samme relevans som præster og provster i folkekirken.

Med venlig hilsen

Trine Otto Hansen

JURIDISK RÅDGIVER